

POSTANOWIENIE

Dnia 30 października 2008 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Strus (przewodniczący)

SSN Mirosław Bączyk

SSN Katarzyna Tyczka-Rote (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa M. H.

przeciwko B. J. i A.(...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w S.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 30 października 2008 r.,

zażalenia powoda na postanowienie Sądu Apelacyjnego z dnia 9 kwietnia 2008 r., sygn. akt I ACa (...),

oddala zażalenie

Uzasadnienie

Powód, zwolniony w całości od kosztów sądowych postanowieniem z dnia 22 sierpnia 2006 r. Sądu Okręgowego w G., wniósł - za pośrednictwem fachowego pełnomocnika - apelację od niekorzystnego dla niego rozstrzygnięcia zawartego w wyroku tego Sądu z dnia 19 kwietnia 2007 r. W apelacji pełnomocnik powoda zaznaczył, że powód korzysta ze zwolnienia od kosztów sądowych w całości. Nie uiścił jednak opłaty podstawowej w kwocie 30 zł.

Sąd Apelacyjny w wyniku wstępnego badania sprawy w trybie art. 373 k.p.c. w zw. z art. 370 k.p.c. odrzucił apelację powoda, jako nieopłaconą. Wyjaśnił, że pozew w niniejszej sprawie został wniesiony do sądu w sierpniu 2006 r., pod rządami ustawy z 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, (Dz. U. Nr 167 poz. 1398,

dalej powoływana jako „u.k.s.c.”). Zgodnie z art. 3 ust. 1 i 2 pkt 1 i 2 oraz art. 14 ust. 1, 2 i 3 w zw. z art. 100 tej ustawy strona zwolniona od kosztów sądowych przez sąd w całości ma obowiązek uiścić od pism podlegających opłacie opłatę podstawową w stałej wysokości 30 zł. W przypadku, gdy apelację podlegającą opłacie w wysokości stałej lub stosunkowej, obliczonej od wskazanej przez stronę wartości przedmiotu zaskarżenia, wnosi adwokat lub radca prawny, a opłata ta nie została uiszczona, Sąd odrzuca nieopłacone pismo bez wezwania o uiszczenie opłaty, zgodnie z art. 130² § 3 k.p.c. Sąd Apelacyjny wskazał, że pełnomocnik powoda nie uiścił należnej opłaty podstawowej. Sąd ten zaznaczył, że zmiana ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, wprowadzona ustawą z dnia 14 grudnia 2006 r. (Dz. U. Nr 21, poz. 123), która obejmowała m.in. usunięcie obowiązku uiszczania opłaty podstawowej przez strony zwolnione przez sąd od kosztów sądowych w całości, nie uchyliła obowiązku uiszczenia tej opłaty przez powoda przy wnoszeniu apelacji. Zmiana weszła w życie z dniem 10 marca 2007 r., jednak przepis przejściowy zawarty w art. 2 tej ustawy nakazał do spraw wszczętych przed dniem jej wejścia w życie stosować przepisy dotychczasowe. Nie znajduje natomiast zastosowania art. 149 ust. 1 u.k.s.c., który dotyczy zagadnień międzyczasowych odnoszących się do spraw wszczętych przed dniem wejścia w życie tej ustawy, a nie zmian dokonywanych w niej w trakcie jej obowiązywania.

W zażaleniu na powyższe postanowienie powód wniósł o jego uchylenie i zasądzenie od pozwanych na jego rzecz kosztów postępowania zażaleniowego według norm przepisanych, a nadto o zwrócenie się do Trybunału Konstytucyjnego z pytaniem prawnym co do zgodności z Konstytucją art. 14 ust. 2 i art. 100 ust. 2 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. Nr 167, poz. 1398 z późn.) w brzmieniu obowiązującym do dnia 10 marca 2007 r. w związku z art. 2 ustawy z dnia 14 grudnia 2006 r. o zmianie ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z 2007 r. Nr 21, poz. 123). Zaskarżonemu orzeczeniu powód zarzucił naruszenie art. 172 k.p.c. poprzez jego niezastosowanie i niewstrzymanie postępowania do czasu rozpatrzenia wniosku powoda o przywrócenie terminu do uiszczenia opłaty od apelacji oraz art. 14 ust. 2 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych w związku z art. 130² § 3 k.p.c. poprzez ich zastosowanie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Powód kwestionuje prawidłowość zaskarżonego postanowienia z dwóch kierunków. Po pierwsze uważa, że uchylenie obowiązku uiszczenia opłaty podstawowej przez stronę całkowicie zwolnioną przez sąd od kosztów sądowych powinno być

stosowane także do spraw będących w toku, ze względu na wątpliwości co do zgodności z Konstytucją rozwiązania przyjętego w art. 14 ust. 2 u.k.s.c., po drugie, że zaskarżone postanowienie nie powinno zostać wydane, zanim Sąd Apelacyjny rozpozna złożony przez powoda wniosek o przywrócenie terminu do dokonania uchybionej czynności.

Pierwszy z powyższych poglądów pozostaje w sprzeczności z treścią powołanego przez Sąd Apelacyjny art. 2 ustawy dnia 14 grudnia 2006 r. o zmianie ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, który wprowadził jednoznaczną regulację międzyczasową, nakazującą stosowanie dotychczasowych przepisów, a zatem ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych w brzmieniu sprzed nowelizacji, do spraw wszczętych przed wejściem w życie tej nowelizacji. Mimo skierowania do Trybunału Konstytucyjnego kilku skarg konstytucyjnych (np. SK 44/08, SK 47/08) kwestionujących zgodność z Konstytucją rozwiązania przyjętego pierwotnie w ustawie o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, polegającego na nałożeniu na stronę, korzystającą z całkowitego zwolnienia od kosztów sądowych udzielonego przez sąd, obowiązku uiszczania jednak pewnej niewielkiej opłaty podstawowej, Trybunał dotychczas nie wypowiedział się w tej sprawie. Oznacza to, że unormowanie zawarte w art. 14 ust. 2 u.k.s.c. przed jej nowelizacją z 14 grudnia 2006 r., które na podstawie art. 2 ustawy nowelizującej nadal stosować należy do spraw wszczętych przed 10 marca 2007 r., traktować trzeba jako przepis obowiązującego prawa. Jedynie bowiem Trybunał Konstytucyjny ma na podstawie art. 188 pkt 1 Konstytucji uprawnienie do orzekania m. in. o zgodności ustaw z Konstytucją.

W razie późniejszego stwierdzenia niekonstytucyjności kwestionowanego przez powoda przepisu, jego interesy chroni art. 401¹ k.p.c., przewidujący prawo żądania wznowienia postępowania, jeżeli orzeczenie wydane zostało na podstawie aktu normatywnego, o którego niezgodności z Konstytucją, ratyfikowaną umową międzynarodową lub ustawą orzekł Trybunał Konstytucyjny.

W sytuacji, kiedy zagadnienie, którego dotyczą wątpliwości podniesione przez skarżącego i zgłaszane także w literaturze, już zostało przedstawione Trybunałowi Konstytucyjnemu w drodze skargi konstytucyjnej, nie zachodzi potrzeba kierowania przez Sąd Najwyższy zapytania w tym samym przedmiocie.

Nie jest także uzasadniony drugi z zarzutów podniesionych przez skarżącego. Przede wszystkim wniosek o przywrócenie terminu, na który powołuje się powód, został już rozpoznany przez Sąd Apelacyjny postanowieniem z dnia 17 czerwca 2008 r. i

odrzucony, podobnie jak złożona wraz z nim, opłacona apelacja. Ocena tych orzeczeń pozostaje poza granicami orzekania w niniejszej sprawie. Niewątpliwie jednak choćby z tego powodu możliwość zastosowania art. 172 k.p.c. byłaby obecnie wyłączona.

Istotniejsze jest, że stosowanie powyższego przepisu w ogóle nie było uzasadnione w rozpatrywanej sprawie na etapie wydawania przez Sąd II instancji zaskarżonego postanowienia, bowiem nie toczyło się w niej w tym okresie żadne postępowanie, poza poświęconym ocenie złożonej przez powoda apelacji oraz wniosku o przywrócenie terminu. Orzeczenie Sądu I instancji nie było prawomocne i nie zachodziła możliwość jego wykonania, wobec czego brak było okoliczności przemawiających za wydaniem przez Sąd Apelacyjny postanowienia o wstrzymaniu postępowania bądź o wstrzymaniu wykonania orzeczenia.

Z przytoczonych względów zażalenie powoda należało oddalić na podstawie (art. 398¹⁴ w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c.).